

Asia: VN/32076/2023

Lausuntopyyntö kotoutumislain mukaisista asetuksista

Lausunnonantajan lausunto

Asetus 1: VNa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sekä monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sisällöstä ja toteuttamisesta (arviointiasetus)

Salon kaupunki katsoo osaamisen ja palvelutarpeen arvioinnin laajana kokonaisuutena. Salo kiinnittää huomiota viranomaisten rooliin ja vastuuseen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnissa. Toivomme viranomaisten roolien selkeyttämistä. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi vaatii riittävää resursointia kunnassa. Resursoinnilla tarkoitetaan viranomaisen työntekijän ja osaamisen sekä tulkitsemispalveluiden riittävyyttä ja kustannustehokkuutta.

Kunta on jatkossa vastuussa tulkin hankkimisesta silloin, kun yhteistyötä toteutetaan monialaisesti hyvinvointialueen kanssa. Tulkitsemiskorvaukset kunnille kuitenkin pienenevät 1.1.2025 lähtien.

Monialaisen työn kautta vähennetään päällekkäisyyttä ja tehdään yhteistyötä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. On tärkeää, että hyvinvointialueen rooli erityisesti alkuvaiheen kotoutumisprosessissa on myös vahva ja selkeä.

Salo näkee yhteyden asetukseen 5 (viisi) Valtakunnalliseen kotoutumisen tietovarantoon tallentavista tiedoista. Viranomaisten tulee tallentaa tarvittavat asiakastiedot valtakunnalliseen järjestelmään heti asiakkuuden alkuvaiheessa päällekkäistyön välttämiseksi.

Asetus 2: VNa monikielisen yhteiskuntaorientaation sisällöstä ja toteuttamisesta (yhteiskuntaorientaatioasetus)

Yhteiskuntaorientaation sisältö on erittäin laajaa ja vaatii kouluttajan osaamista laadun varmistamiseksi. Kouluttajan kompetenssiin kuuluu syvälinen tieto yhteiskunnasta, dialoginen työskentelytapa kotoutujien kanssa ja mahdollisuus vastata asiakkaiden kysymyksiin yhteiskuntaorientaation sisällöstä.

Ehdotettu hallituksen esityksen korvausmäärä 500 euroa per henkilö on matalampi kuin todelliset kustannukset. Yhteiskuntaorientaation järjestäminen on uusi tehtävä kunnille ja aiheuttaa henkilöiden kouluttamista, tilakustannuksia sekä mahdollisesti palvelun hankintaa.

Kotoutujan tulee sitoutua yhteiskuntaorientaation osallistumiseen ja suorittamiseen. Yhteiskuntaorientaation suorittamisesta voisi tulla merkintä kotoutumissuunnitelmaan.

Toivomme, että lakiin tulisi tarkempi kuvaus kotoutujista, joille yhteiskuntaorientaatio on erityisen hyödyllinen. On tärkeää asettaa orientaation tuntimäärä joustavaksi siten, että kotoutujat lähtötason ja oppimistaitojen mukaan voisi suorittaa kurssin eri tavalla hyödyntäen esimerkiksi etäopiskelumahdollisuuksia ja itseopiskelua. Selkeä palvelutarpeen arviointi auttaa tehostamaan opetusta ja säästää kustannuksia.

Asetus 3: VNa alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen lapsen edustajan palkkion maksamisen perusteista ja palkkion suuruudesta, korvattavista kuluista sekä menettelystä palkkion maksamisessa ja kulujen korvaamisessa (edustajanpalkkioasetus)

-

Asetus 4: VNa laskennallisen korvauksen perusteista ja maksatuksesta (korvausasetus)

Hallituksen tavoitteena on maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen tehostaminen ja nopeuttaminen. Valtion korvausten määrän vähentäminen ja kuntien tehtävien lisääntyminen ovat ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa.

Tulkitsemiskustannuksien vähentäminen aiheuttaa mahdollisesti sen, ettei tulkkipalveluja käytetä riittävästi. Toisaalta palvelut, jotka vaativat tulkin käyttöä lisääntyvät, kuten esimerkiksi osaamisen ja palvelutarpeen arviointi koko perheelle. Monilla kunnilla on tarvetta käyttää tulkkia myös ohjaus- ja neuvontapalveluissa, sillä ei ole mahdollisuutta eikä tarvetta palkata monikielisiä asiantuntijoita. Palvelun lakisääteisyys tuo enemmän vastuuta jatkoasiointia eri viranomaisilla huomioiden. On tärkeä saada oikeaa tietoa asiakkaalta varhaisessa vaiheessa ja välittää muille kotoutumistahoille tietosuojaohjeiden mukaan.

Kuntiin on muuttanut lyhyellä ajalla paljon työikäisiä maahanmuuttajia ja kotoutumiskoulutuksen tarve on kasvanut. Palvelun näkökulmasta tämä ilmiö on aiheuttanut pitkiä jonoja kotoutumiskoulutukseen ja hidastunut alkuvaiheen kotoutumisprosessia.

Kotoutumiseen vaikuttavat muiden viranomaisten kuten Migri:n ja DVV:n työjonot ja asioiden käsittelyajat. Kotoutumisajan lyhentäminen ja kustannuksen vähentäminen tekevät kotoutumisprosessista vaikeampaa sekä kunnille että asiakkaille. Asiakkaat eivät pääse palveluun riittävän nopeasti ja kunnalla ei ole mahdollisuuksia toteuttaa asiakkaiden kotoutumistarpeita laissa määrittelyllä ajalla.

Asetus 5: VNa kotoutumisen edistämisen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavista tiedoista (tietoasetus)

Salon kaupunki kannattaa asetusta. Toivomme, että valtakunnallinen tietovaranto mahdollistaa jatkossa sujuvan tiedonvaihdon eri kotoutumisviranomaisten ja palvelutuottajien kesken.

Pidämme tärkeänä, että tiedonvarannossa säilyy erilaiset kirjautumismuodot, myös anonyymit asiakaskirjaukset. On tärkeää, että tarvittaessa ohjaus- ja neuvontapalveluissa saadut tiedot voi hyödyntää jatkossa muiden viranomaisten asiointissa asiakkaan luvalla.

Toivomme, että eri toimijat käyttävät vastuullisesti tietojärjestelmää.

Muut huomiot

-

Mannervesi Mika
Salon kaupunki

Virta Minna
Salon kaupunki